

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. GEGUŽĖS 27 D. NUTARIMO
NR. 527 „DĖL PAPILDOMŲ GARANTIJŲ SOCIALIAI PAŽEIDŽIAMIESiems ELEKTROS
ENERGIJOS VARTOTOJAMS TAIKymo TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-22-404) (TAIS Nr. 21-34215(2))**

2022-03-22 Nr.NV-692

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame pastabas ir pasiūlymus.

Projektu nauja redakcija dėstomo Papildomų garantijų pažeidžiamiesiems elektros energijos vartotojams įgyvendinimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 1 punkte nustatoma Aprašo reguliavimo sritis nurodant, kad Aprašas nustato pažeidžiamiesiems elektros energijos vartotojams (toliau – pažeidžiami vartotojai) taikomų papildomų garantijų *įgyvendinimo tvarką*. Taigi, Apraše turėtų būti sukonkretintas Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme (toliau – Įstatymas) įtvirtintas teisinis reguliavimas, nustatytas papildomų garantijų pažeidžiamiesiems vartotojams įgyvendinimas, reglamentuoti procedūriniai garantijų realizavimo aspektai. Tačiau įvertinus Apraše siūlomas teisinio reguliavimo priemones ir galimas jų pasekmes, manome, kad Apraše pateiktas reguliavimas yra fragmentiškas, neaiškus ir nepakankamas, ir todėl būtina tikslinti Aprašo nuostatas, įvertinant šiuos aspektus:

1. Aprašo 3 punkte išvardijamos papildomos garantijos, kurios užtikrinamos pažeidžiamiesiems vartotojams (toliau – garantijos). Pastebime, kad nurodytos garantijos yra nustatytos Įstatyme, o Aprašu siekiama nustatyti Įstatyme įtvirtintų garantijų įgyvendinimo tvarką. Atsižvelgiant į tai, Aprašo 3 punkto formuluotę būtų tikslinga keisti, apibrėžiant Aprašo taikymo sritį ir nurodant kokių garantijų įgyvendinimui taikytinos Aprašo nuostatos. Kartu siūlytume įvertinti galimybę, neperrašyti Įstatyme nustatytų garantijų, o apsiriboti nuorodos į konkrečią Įstatymo nuostatą, kurioje nustatyta garantija, pateikimu.

2. Sistemiškai įvertinus Aprašo 4 ir 5 punktų nuostatas dėl garantijų taikymo, pastebime, kad garantijų taikymas lieka nereguluotas, nes apibendrintomis garantijų taikymo nuostatomis (pavyzdžiui, Aprašo 4 punkto formuluotė) nustatoma teisiškai nekonkreči taisyklė, neatskleidžianti taikymo mechanizmo ir ryšio su Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme (toliau – Piniginės paramos įstatymas) nustatyta piniginės paramos teikimo tvarka, nors piniginę socialinę paramą gaunantys ar turintys teisę ją gauti asmenys - elektros energijos buitiniai vartotojai ir yra laikomi pažeidžiamais elektros energijos vartotojais (Įstatymo 2 straipsnio 94 dalis). Atkreipiame dėmesį, kad Piniginės paramos įstatymas nustato ne tik socialinės pašalpos, bet ir būsto šildymo išlaidų, geriamojo ir karšto vandens išlaidų kompensacijų mokėjimą. Priklausomai nuo paramos rūšies, skiriasi ir šios paramos skyrimo ir mokėjimo sąlygos bei mokėjimo terminai, pavyzdžiui, socialinė pašalpa ir būsto šildymo kompensacija gali būti skiriama 3 mėnesių laikotarpiui, trumpesniam laikotarpiui arba visam

šildymo laikotarpiui, paskirtos paramos mokėjimas pratęsiamas, jei neišnyksta aplinkybės, dėl kurių asmuo turi teisę gauti piniginę paramą, ir kt. Todėl Aprašo nuostatų taikymo kontekste lieka neaišku, kokią laikotarpį piniginės paramos gavėjai, kaip pažeidžiami vartotojai, galės naudotis papildomomis garantijos elektros energetikos sektoriuje, ar garantijos bus užtikrinamos tik piniginės paramos teikimo pagal Piniginės paramos įstatymą laikotarpiu, ar garantijų teikimui būtų pakankama, kad bent kartą per metus asmenys būtų įgiję pažeidžiamo vartotojo statusą ir laikomi turintys teisę gauti piniginę socialinę paramą, pavyzdžiui, šildymo išlaidų kompensaciją šildymo sezonu metu gavę nepasiturintys asmenys galės naudotis elektros energijos vartotojams taikomomis garantijomis ir pasibaigus šildymo sezonui, ar kt. Pažeidžiamo vartotojo statuso suteikimo ir jo netekimo momentas svarbus konkrečių Įstatymo nuostatų taikymui, pavyzdžiui, Įstatymo 67 straipsnio 4 dalies nuostatų dėl garantinio tiekimo pažeidžiamiems vartotojams paslaugos kainos nustatymo (kaina įsigalioja praėjus ne mažiau kaip vieneriems mėnesiams nuo jos paskelbimo) taikymui būtina, kad pažeidžiamo vartotojo statusas būtų apibrėžtas laike, o Įstatymo 52 straipsnio 2 dalyje nustatytų papildomų garantijų taikymas sąlygojamas asmens statuso atsiskaitymo už pateiktą elektros energiją metu. Siekiant aiškumo, siūlytume papildyti Aprašą nuostata dėl pažeidžiamo vartotojo statuso apibrėžtumo laike, taikymo aplinkybių, nes priešingu atveju, nesant apibrėžtumo, pažeidžiami asmenys gali atsikurti nevienodoje teisinėje padėtyje. Įstatyme nustatytos garantijos jiems būtų taikomos skirtingais laikotarpiais.

3. Aprašo 5 punkto nuostata „papildomos garantijos pradedamos ir (ar) baigiamos taikyti nuo Aprašo 6 punkte nurodytų duomenų iš Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos gavimo“ turi būti pildoma, aiškiai apibrėžiant jos santykį su piniginės paramos teikimo ar teisės į piniginę paramą laikotarpiu, kuris būtų aktualus taikant garantijas pažeidžiamiems vartotojams. Be to, turėtų būti sukonkretinami garantijų taikymo terminai (taikymo pradžios ir pabaigos momentai), pavyzdžiui, nurodoma, ar garantija pažeidžiamam vartotojui būtų taikoma už visą mėnesį, kurį šis asmuo gavo piniginę socialinę paramą, nepriklausomai nuo duomenų iš Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos gavimo momento, aiškiai apibrėžiamas garantijų nebetaikymo momentas ar aplinkybės.

4. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo 48 straipsnio 8 dalyje nustatomas nemokamas išmaniosios apskaitos sistemos diegimas pažeidžiamam vartotojui pateikus prašymą, siūlome įvertinti, ar Apraše nebūtų tikslinga detaliau sureguliuoti šios garantijos (ar apskritai garantijų teikiant prašymą) įgyvendinimą ir tokiu būdu pašalinti neapibrėžtumą dėl pažeidžiamo asmens statuso vertinimo, pavyzdžiui, ar tai vyktų prašymo pateikimo dieną, ar teikiant prašymą asmuo pats turi nurodyti, kad yra piniginės socialinės paramos gavėjas ar kita.

5. Siūlome papildomai įvertinti ir pateikti informacijos bei argumentus, pagrindžiančius Aprašo 6 punkte siūlomą reguliavimą dėl piniginės socialinės paramos gavėjų asmens duomenų teikimo skirstomųjų tinklų operatoriui, garantiniam tiekėjui ir (ar) elektros energijos tiekėjui pagrįstumo, proporcingumo bei tikslingumo, jei pažeidžiamas vartotojas būtų susijęs sutartiniais santykiais tik su vienu iš nurodytų subjektų. Manome, kad šiuo aspektu būtų tikslinga Aprašo nuostatą patikslinti.

6. Atkreipiame dėmesį ir į tai, kad 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenų dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos

reglamentas) 5 straipsnio 1 dalies e punktas įtvirtina saugojimo trukmės apribojimo principą, įpareigojantį asmens duomenis laikyti ne ilgiau, nei tai yra būtina tais tikslais, kuriais asmens duomenys yra tvarkomi, todėl papildomai turėtų būti įvertintas Aprašo 9 punkte nustatomo vienodo duomenų saugojimo laikotarpio tikslingumas. Pastebime ir tai, kad Apraše nėra nuostatų dėl asmens duomenų tvarkymo procedūrų, įskaitant nuostatas, užtikrinančias sąžiningą duomenų tvarkymą, pavyzdžiui, kad garantijų taikymo tikslu gauti asmens duomenys negali būti naudojami kitais tikslais.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Tatjana Knyzienė

Tatjana Knyzienė, tel. +37070663862, el. p. tatjana.knyziene@lrv.lt